

Tiết 17:

NGHĨA CỦA TỪ NGỮ, BIỆN PHÁP TU TỪ

GV: Tường Vi

*Em mới vừa chia
tay ngôi trường
Tiểu học mà mình
gắn bó 5 năm. Em
hãy đặt một câu
văn miêu tả về
chiếc trống trường
em khi học sinh
nghỉ hè.*

CÁI TRỐNG TRƯỜNG EM

Cái trống trường em
Mùa hè cũng nghỉ
Suốt ba tháng liền
Trống nằm ngấm nghỉ.

Buồn không hả trống
Trong những ngày hè
Bọn mình đi vắng
Chỉ còn tiếng ve?

48

Cái trống lặng im
Nghiêng đầu trên giá
Chắc thấy chúng em
Nó mừng vui quá!

Kìa trống đang gọi:
Tùng! Tùng! Tùng! Tùng!
Vào năm học mới
Giọng vang tung bùng.

(Thanh Hào)

I.

Một số biện pháp tu từ

Nối hai cột với nhau sao cho phù hợp:

Là đối chiếu sự vật, sự việc này với sự vật, sự việc khác có nét tương đồng để làm tăng sức gợi hình, gợi cảm cho sự diễn đạt

Là gán thuộc tính của người cho những sự vật không phải là người nhằm tăng tính hình tượng, tính biểu cảm cho diễn đạt

Là lặp lại một từ ngữ (đôi khi cả một câu) để làm nổi bật ý muốn nhấn mạnh.

So sánh

Nhân hoá

Điệp ngữ

LUYỆN TẬP

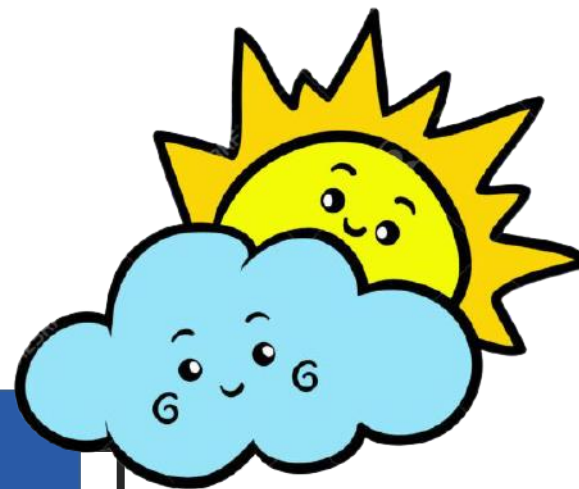
Cho sẵn 4 từ kho á:
đi, nh ô, nhảy, đá

HS tr ên bảng m ô tả từ
kho á bằng hành động

HS ở dưới gọi t ên hành
động đó ●

Bài tập 1

a. Nghĩa của từ “nhô”

Nhô (đt): đưa phần đầu cho vượt hẳn lên ph á tr ên hoặc ph á trước so với những cái xung quanh.

Mặt trời nhô cao

Mặt trời chuyển động lên cao tr ên bầu trời và có phần đột ngột, vượt lên so với sự vật xung quanh như núi non, cây cối.

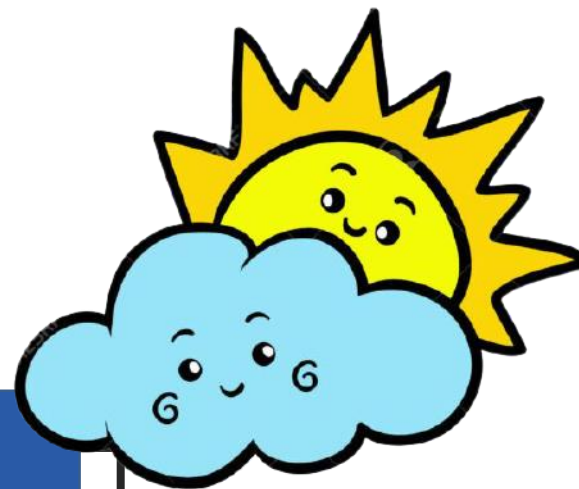
✓ Không thể thay thế từ “nhỡ” bằng từ
“lên” vì “lên” chỉ là một nét nghĩa có
trong từ “nhỡ”

✓ “Nhỡ” có tính biểu cảm, gọi lên vẻ
tinh nghịch, đáng yêu của hình ảnh
mặt trời, phù hợp với cách nhìn, cách
cảm của trẻ thơ.

Bài tập 2

TRÒ CHƠI

• Tinh thần Đồng đội

Nhóm 1-3: Tìm các từ
ngữ trong văn bản

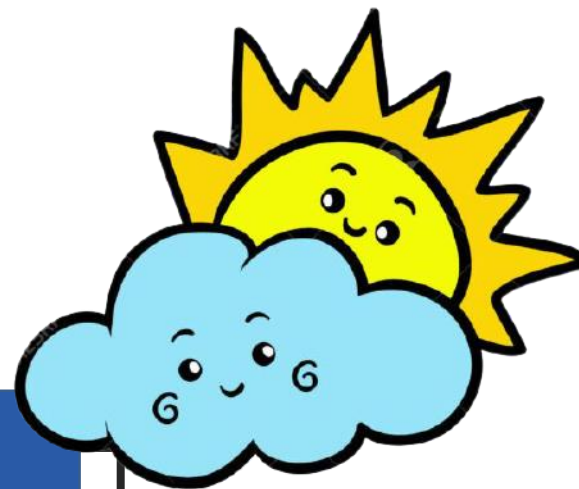

Nhóm 2-4: Tìm các từ
ngữ ngoài văn bản

Bài tập 3

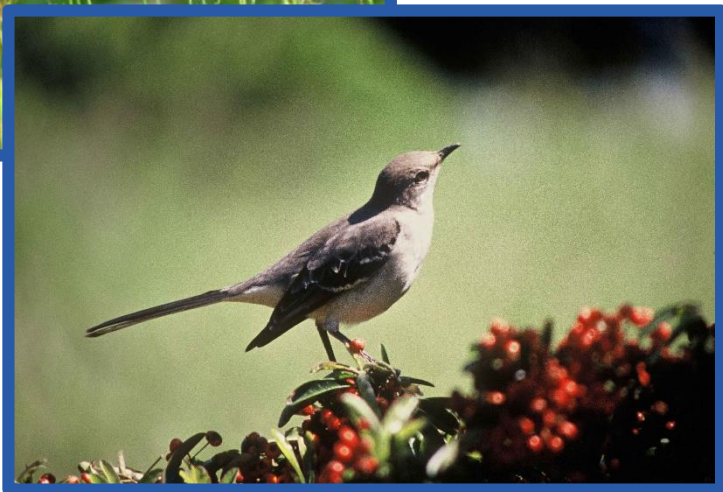

Những dòng thơ sử dụng biện pháp tu từ so sánh

- *Cây cao bằng gang tay*
- *Lá cỏ bằng sợi tóc*
- *Cái hoa bằng cái cúc*
- *Tiếng hót trong bằng nước*
- *Tiếng hót cao bằng mây*

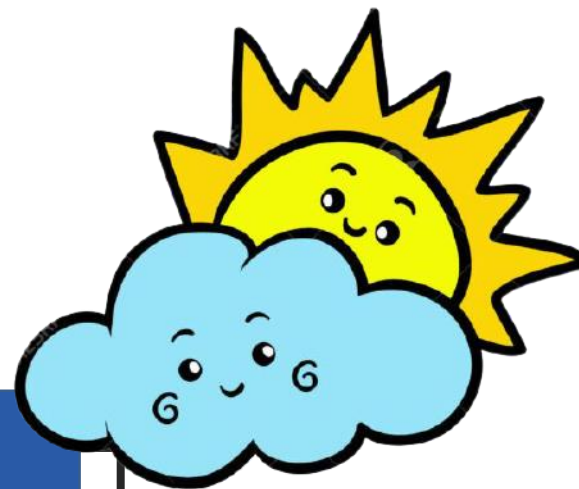
Tác dụng

- **Vế A:** *Cây, lá cỏ, cái hoa, tiếng hót*
 - **Vế B:** *gang tay, sợi tóc, cái cúc, nước, mây*
- ⇒ Hình ảnh thi ên nhi ên (vế A) được so sánh với những hình ảnh nhỏ, xin, gần với thế giới con người (vế B)
- ⇒ Thi ên nhi ên gần gũi, dễ thương trong đôi mắt trẻ thơ

Bài tập 4

• ***Biện pháp tu từ:*** Nhân hóa

• ***Tác dụng:***

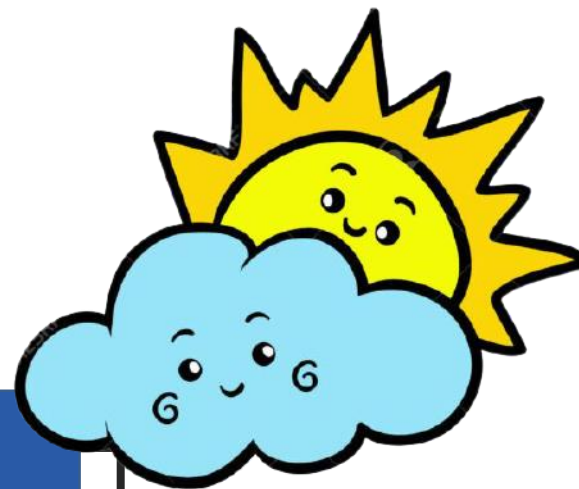
+ *Thơ ngây* – một thể thơ thường dùng để nói về đặc điểm của con người, đặc biệt là trẻ em, ở đây để nói về gió.

+ Khiến làn gió mang vẻ đáng yêu, hồn nhiên như trẻ thơ.

Bài tập 5

- Điệp ngữ trong các đoạn thơ là các từ ngữ:

+ “rất”

+ “Từ cái...”, “Từ...”

- Tác dụng:

+ “rất” → Nhấn mạnh mức độ, tính chất của các sự vật có trong lời ru của mẹ;

+ “Từ cái...”, “Từ...” → liệt kê lần lượt những hình ảnh phong phú trong lời ru của mẹ: là những hình ảnh nổi bật trong kho tàng văn hóa dân tộc.

Cảm ơn các em!

